

Temeer trof deze zinsnede op bldz. 2253 mij, omdat op bldz. 2255 door u geschreven wordt: „men heeft dus mijns inziens in het behouden blijven van den refractietoestand gedurende den groei slechts een doelmatigheidsbeginsel te erkennen, dat ongeveer begrepen kan worden, ofschoon het dan in zijn bijzonderheden natuurlijk niet geheel verklaard is”. Hier tracht gij dus zelf een verklaring te geven van hetzelfde vraagstuk, waarvan u boven de strekking ten eenenmale ontging, van het vraagstuk dat door zijn doelmatigheid zoo merkwaardig is en leidde tot STRAUB's theorie der emmetro-pisatie. Dat STRAUB dit vraagstuk aan de orde heeft gesteld, worde ruiterlijk erkend ook door dengene, die zich met STRAUB's oplossing niet kan vereenigen.

Naar aanleiding van KOUWENHOVEN's dissertatie wees STRAUB er op, dat op ouderen leeftijd vele oogen hypermetroop worden en dat deze refractievermindering in twee tempi geschiedt, op het 50ste en 60ste jaar. Wat de eerste refractievermindering betreft, merkt gij op, dat zij in strijd is met de ervaring, om eenige regels verder STRAUB te verwijten, dat hij als iets nieuws laat gelden, wat DONDERS al duidelijk had aangegeven; is het nu in strijd met de ervaring en dus onjuist, of is het toch waar, maar door STRAUB ten onrechte als eigen vondst beschouwd? Beide zult gij toch bezwaarlijk kunnen volhouden!

Van de tweede vermindering in brekingsvermogen schrijft STRAUB: „Diese zweite Abnahme wird von allen Autoren nach DONDERS Beispiel einer Aenderung des Linsenindex zugeschrieben”. STRAUB gaat hierop niet verder in; er bestaat blijkbaar geen reden deze verklaring van DONDERS in twijfel te trekken. Dat hij hier in strijd komt met de door DONDERS ontdekte feiten, is onjuist.

Met deze opmerkingen wil ik volstaan; op uw beschouwingen over de refractie wil ik niet ingaan; zij vormen nog slechts een inleiding, waarop nog meer artikelen zullen volgen, waarin dan misschien feiten vermeld worden, die deze beschouwingen zullen moeten steunen. Het eenig doel dezer opmerkingen was te voorkomen, dat uw artikel onjuiste voorstellingen wekt omtrent STRAUB's werk.

Amsterdam, 18 Juni 1916.

Dr. W. P. C. ZEEMAN.

### HET LIDMAATSCHAP VAN DE MAATSCHAPPIJ.

Het begint er zoo langzamerhand op te gelijken, dat wij in plaats van een huis-houdelijk reglement, een strafwetboek krijgen, waarbij de leden door straffen van allerlei slechts moeten worden teruggehouden, en onze persoonlijke vrijheid geheel wordt teniet gedaan door besluiten van een meerderheid. De volgende algemeene vergadering zal weer eenige besluiten moeten nemen, die bestemd zijn, om den band, die de leden samenhoudt, te maken tot ijzeren boeien.

In de eerste plaats het bindend besluit. Het is heel goed, dat wij samen vaststellen, dat het ongeoorloofd is, om aan anderen mededeelingen te doen omtrent den aard der ziekte van onze patiënten. Dit is een zaak, die ons beroepsgeheim raakt, en dus zijn wij ten volle in ons recht, om alle mededeelingen dienaangaande te weigeren, tenzij de wet ons er toe verplicht, en wij aan dezen wettelijken eisch kunnen voldoen zonder onzen ambtseed te schenden. Geheel iets anders echter is het afgeven van een verklaring, dat iemand, dien wij onder behandeling hebben, niet in staat is zijn werkzaamheden te verrichten. De argumenten hiertegen zijn niet heel sterk, en komen eigenlijk alleen er op neer, dat, als wij dergelijke verklaringen weigeren, en de patiënt is er niet mee tevreden, de kans bestaat, dat hij naar een ander zal gaan, die minder nauwgezet is. De theoretische bewering, dat de behandeling en de controle niet in één hand mogen liggen, komt mij niet erg steekhoudend voor. Als ik een patiënt onder behandeling heb, en ik meen, dat hij niet mag werken, terwijl de controleerende geneesheer beweert, dat hij het wel kan, dan vind ik, dat mijn meening meer waard is,

dan die van den collega. Dat mag niet zoo zijn in de oogen van het bestuur of de instelling, die den patiënt laat controleeren, voor den patiënt moet de behandelende geneesheer de man zijn, aan wien hij zich te houden heeft. Ik zie niet in, welke reden er kan zijn, om, als wij een patiënt hebben gezegd, dat hij rust moet houden, en hij ons vraagt, om dit schriftelijk te bevestigen, dit te weigeren. De werkgevers kunnen het ons te lastig maken door te dikwijls en te veel bewijzen te vragen, daartegen kan worden opgekomen, en er is niets tegen, om een oplossing te zoeken, waarbij het afgeven van ziekenbriefjes voor ons zoo gemakkelijk mogelijk wordt gemaakt. Van de H. IJ. S. M. kreeg ik vroeger des Zaterdags ingevulde briefjes, die ik alleen behoefde te onderteekenen, en die dan werden afgehaald. Ik heb nooit kunnen inzien, welk bezwaar daartegen bestond. Een principieel bezwaar is er niet; het is wat lastig, maar dat is te verhelpen. Het bezwaar, dat de welwillende dokters de patiënten tot zich zouden trekken, is zóó herhaaldelijk uitgesproken, dat wij zijn begonnen het te gelooven. Ik ben zoo vrij, om het niet te gelooven. Alle menschen zijn toch geen simulanten; die het zijn, zijn het voor een deel zonder opzet. Maar ik meen, dat wij het heel goed met onze patiënten kunnen vinden, zonder aan alle eischen toe te geven. Zijn er, die om een dergelijke reden wegloopen, dan is dat toch nog geen doodwond. Zou het niet beter zijn, om ons boven dergelijke kleinigheden verheven te achten, dan aan anderen een dwang op te leggen, waarvan wij zelf ook het slachtoffer worden? Er zijn dokters, die den naam hebben in dit opzicht wat heel welwillend te zijn, maar men vergeet dan, dat zij het ook zijn in andere opzichten. Als wij om die reden bindende besluiten gaan nemen, dan moeten wij ook bij bindend besluit vaststellen, dat het verboden is te vriendelijk te zijn, en bijv. geen patiënten mogen laten meerijden in de auto; het moet verboden zijn, dat, als de dokter niet thuis is, en de patiënt ongeduldig wordt, de vrouw van den dokter hem uitnoodigt in de huiskamer te komen, of hem in de spreekkamer gezelschap houdt. Dergelijke dingen komen voor, en het staat als een paal boven water, dat er dokters zijn, die door allerlei lievigheidjes trachten patiënten tot zich te lokken. Dat kan voor een ander heel onaangenaam zijn, maar het getuigt niet van een hoog gevoel van eigenwaarde, als men zich in die gevallen verplicht acht, om het na te doen. Nog minder, om bindende besluiten uit te lokken.

Wat nu gevraagd wordt, is een bindend besluit, dat geen andere beteekenis heeft, dan de leden, die het afgeven van ziekenbriefjes te lastig vinden, te beschermen tegen de concurrentie van anderen, die er geen bezwaar in zien, waaronder er zijn, die nog veel liever zelf die verklaringen afgeven, dan hun patiënten door een willekeurig collega te laten onderzoeken. Het is in de laatste jaren zóó herhaaldelijk gezegd, dat wij verkeerd doen met het afgeven van verklaringen omtrent onze patiënten, welke dan ook, dat ik meen, dat het goed kan zijn er, nu een bindend besluit dreigt, eens op te wijzen, dat wij toch onderscheid dienen te maken tusschen dingen, die wij weigeren op ethische gronden, en die wij weigeren uit gemakzucht. Het algemeen weigeren van bewijzen op ethische gronden kan een steun zijn voor de zwakke broeders, die zich zouden kunnen laten verleiden, om iets te doen, dat zij zelf niet goed vinden, maar dat zij niet durven weigeren, omdat een ander het ook doet. Een bindend besluit, als nu wordt voorgesteld, wordt alleen genomen ten pleziere van diegenen, die van de ziekenbriefjes af willen zijn, en nu anderen, die er geen bezwaar tegen hebben, willen dwingen, om het ook te laten. Het gaat inderdaad niet aan, om alles, wat een toevallige meerderheid goed vindt, bij bindend besluit aan de minderheid op te leggen. Ik weet wel, dat de voorstanders beweren, dat het wel degelijk een principieele zaak betreft, en wij door de briefjes af te geven, dit doen ter wille van de werkgevers, maar ik voel niet veel voor deze redeneering. Het ligt niet op onzen weg, om uit te maken, of een werkgever verplicht is om zijn arbeiders bij ziekte uit te

betalen. Of wij dit billijk vinden, doet er niet toe; dat is een sociale kwestie, waarmee wij niets te maken hebben. Of de werkgever daartoe door de wet gedwongen wordt, of zich contractueel verbonden heeft, gaat ons niets aan. Wij hebben alleen te maken met onzen patiënt; als die ons vraagt, om schriftelijk te verklaren, wat wij mondeling gezegd hebben, dan wordt ons een bewijs gevraagd ten behoeve van den patiënt, niet ten behoeve van den werkgever. Als de werkgever dit vraagt met voorbijgaan van den patiënt, dan zijn wij alleen gerechtigd het te weigeren, als de patiënt zich er tegen verzet; wordt het gevraagd met medeweten van den patiënt, wat regel is, dan zie ik geen enkele reden om het te weigeren. Heel iets anders is het natuurlijk als de werkgever buiten den patiënt om bij ons komt, om allerlei bijzonderheden te vernemen. Die worden natuurlijk geweigerd, maar daar gaat het niet om; wat bedoeld wordt is niets dan een schriftelijke bevestiging van een mondeling bevel. Ik zou niet alleen een bindend besluit uit den boeze achten, maar ook ten sterkste zijn tegen een motie in denzelfden geest. Laat het hoofdbestuur trachten een regeling te vinden, waarbij de last zoo gering mogelijk wordt. Wij zouden bijv. kunnen weigeren, om meer te doen dan briefjes te onderteekenen, die ons ingevuld worden aangeboden tijdens het bezoek bij den patiënt, of op het spreekuur. Wordt er een geschikte wijze van handelen gevonden, dan kan elk doen, wat hij goed vindt. Maar laten wij ook dan geen bindende besluiten nemen. Dat wordt een tirannie voor de leden, en zal de buitenwereld geen hoog denkbeeld geven van onze ethische begrippen.

Om te voorkomen, dat leden, tegen wie een tuchtzaak aanhangig was, zich daaraan door de vlucht zouden onttrekken, is vastgesteld, dat ieder, die wil bedanken, dit een half jaar te voren moet doen. Daarbij schijnt niet bedacht te zijn, dat men gewoonlijk lid is van een vereeniging, zoolang de duur van het lidmaatschap loopt, en dat dus van een plotselinge vlucht eigenlijk geen sprake kon zijn, terwijl het doel heel goed had kunnen worden bereikt, door te bepalen, dat men zich, nadat het lidmaatschap is geëindigd, nog gedurende een vastgestelden termijn heeft te onderwerpen aan met name omschreven plichten. Dan gold de bepaling alleen voor degenen, die het betreft, en bleven de te goeder trouw bedankende leden vrij in hun doen en laten. Nu worden weer twee voorstellen gedaan, om te voorkomen, dat minderwaardige leden door achterdeurtjes zich aan verplichtingen zullen onttrekken, en om dit te bereiken wordt kort en bondig voorgesteld, dat niemand voor het lidmaatschap mag bedanken, dan tegen betaling van een boete van zeer wisselend bedrag, en dat, wie eenmaal bedankt heeft, eveneens boete moet betalen, als hij weer lid wil worden. Wie bedankt, zonder de praktijk neer te leggen, verspeelt zijn aandeel bij de C. O., en wie opnieuw lid wil worden, moet bijpassen. Het is hoogst gewenscht, dat ieder arts lid is van de Maatschappij, maar op deze wijze maken wij het lidmaatschap juist niet aantrekkelijk. Toen het bedrag van 2 pCt. werd vastgesteld, werd gezegd, dat het bedrag er minder toe deed, omdat wat er te veel was betaald, toch ons eigendom bleef. Gaat het nu aan, om, als men bedankt, eenvoudig beslag te leggen op iemands persoonlijk eigendom? Er is geen bezwaar tegen, om te bepalen, dat het aandeel niet dadelijk wordt uitbetaald; het is goed, om te verhinderen, dat een lid bedankt, met de bedoeling zijn aandeel in handen te krijgen; dit kon aan het oordeel van de C. O. worden overgelaten. Maar dat de aandeelelen waardeloos zouden worden, gaat mij toch wat al te ver. Er kunnen zooveel verschillende redenen bestaan, waarom iemand voor het lidmaatschap bedankt, dat het niet opgaat, om dit te willen straffen met het opleggen van een boete. Bovendien is het toch ook wel wat onbillijk, dat iemand met een kleine fonds- en een dikke particuliere praktijk bij bedanken nagenoeg geen, en een lid met een dikke fondspraktijk belangrijke schade lijdt. Ook komt mij de bepaling, dat bij opnieuw toetreden moet worden bijgepast, niet erg verstandig voor. Het is heel eenvoudig, om te zeggen, dat, wie een tijdlang geen lid geweest is, aan-

sprakelijk behoort te zijn voor wat er tijdens zijn afwezigheid is geschied, maar er zijn tactische redenen, om het niet te doen. Het kan voorkomen, dat iemand, die ziet aankomen, dat het fonds zal worden aangesproken, zich door te bedanken daaraan onttrekt, maar laten wij van deze gevallen, die toch zeker tot de uitzonderingen zullen behooren, geen regel maken. Regel zal toch wel blijven, dat, wie bedankt, daarvoor gegronde reden heeft; het is te gek, om bij ieder, die dat doet, kwade trouw of sluwe berekening te onderstellen. En mocht het al een enkele maal voorkomen, dat het gebeurt, dan is dat toch inderdaad zoo erg niet. De daardoor veroorzaakte geldelijke schade is voor de anderen nog wel te dragen. Daarentegen is het wel degelijk van gewicht, dat een dergelijken zondaar de gelegenheid om tot inkeer te komen zoo gemakkelijk mogelijk gemaakt wordt. Wordt het voorstel aangenomen, dan is het hoogst waarschijnlijk, dat, wie eenmaal bedankt heeft, geen lid weer zal worden.

Wil men dien weg op, dan is er geen enkele reden, om ook niet te eischen, dat iemand, die opnieuw lid wil worden, ook zijn aandeel in het maatschappelijk fonds moet bijpassen, ja eigenlijk zou ieder, die lid wordt, eerst zooveel in dat fonds moeten storten, als het bedrag per lid op dat oogenblik bedraagt.

Het lidmaatschap van de Maatschappij moet een voorrecht zijn. Er zijn onder de leden, op wier gedrag wel eens het een en ander aan te merken is. Het is een dwaasheid, om het karakter van die leden te willen verbeteren door wetten en voorschriften; er wordt al veel te veel geredeneerd over wat fatsoenlijk is, en bij meerderheid van stemmen vastgesteld, hoever men gaan kan, zonder de grens van fatsoenlijkheid te overschrijden. Het gevolg is nul; een fatsoenlijk man kan die grens vaak ver overschrijden zonder onfatsoenlijk te worden; een onfatsoenlijk man kan precies volgens het boekje te werk gaan, en toch nog geen fatsoenlijk man worden. Door maatregelen aan te nemen, als nu worden voorgesteld, wordt op alle leden een cachet van mogelijke oneerlijkheid gedrukt. Komen er inderdaad gevallen voor, waarin misbruik is gemaakt, dan is het tijd, om daartegen maatregelen te nemen, maar dan geen maatregelen, die ook onschuldigen treffen. Als men deze voorstellen ziet, dan krijgt men den indruk, dat misbruiken en overtredingen aan de orde van den dag zijn. De verslagen van de verschillende raden geven niet den indruk, dat het kwaad zoo diep geworteld is. Ik schrijf naar aanleiding van deze voorstellen, maar doe dit met opzet breedvoeriger dan noodig is, omdat het niet alleen deze voorstellen betreft, maar de geheele richting, waarin wij bezig zijn ons te begeven. Gaan wij op dezen weg door, dan is er binnenkort in de Maatschappij geen plaats meer voor de heel slechten, maar evenmin voor de goeden onder ons, die nog een beetje prijs stellen op hun persoonlijke vrijheid. Caveant consules!

Leeuwarden, 19 Juni 1916.

L. DE JAGER.

### CONTINUÏTEIT IN DE WETGEVING?

Het stukje van collega LEYDESDORFF zou op meer dan één punt mij tot tegenspraak kunnen uitlokken; ik wil mij tot één bepalen, namelijk tot zijn uitspraak, dat wij, door het voorgestelde bindend besluit te verwerpen zondigen tegen de gewenschte continuïteit in de wetgeving en wel op grond van het besluit der algemeene vergadering van 1914. Dit kan niet worden toegegeven, zelfs in dien zin dat hoogstens van verbreking der traditie (of iets dergelijks) gesproken zou kunnen worden, daar wetgeving, d. w. z. een bepaling in ons huishoudelijk reglement, op dit punt nog niet bestaat.

Onder verwijzing verder naar de handelingen dier vergadering vermeld ik hieruit alleen het volgende. De toen aangenomen motie was eerst ingediend uitsluitend als het uitspreken van een wensch en alleen ten opzichte van ons handelen tegenover